

2019-01-22

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KUN 2019/2

Kulturnämnden

Förslag om att bli fristadskommun

Motion den 19 november 2018 av Amanda Sandholm, Borna Roshani och Ramzi Ben Youssef (V)

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att arbetet med flyktingmottagning i Nacka kommun även ger utrymme för förföljda författare. Förslagen i motionen är därmed färdigbehandlade.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna föreslår att Nacka kommun ansöker om medlemskap i den internationella organisationen ICORN (International Cities of Refuge Networks) samt att Nacka kommun ansluter sig till ICORN:s fristadsprogram och blir en fristadskommun åt förföljda författare, konstnärer, musiker och journalister.

ICORN är en internationell medlemsorganisation för städer, kommuner, landsting eller regioner som arbetar för yttrandefrihet. Varje medlem i ICORN är en fristad som ger temporärt skydd genom residens för förföljda författare, journalister, bloggare, fotografer, curatorer, konstnärer, skådespelare, regissörer etcetera. Residenset är vanligtvis i två år. För närvarande finns det 19 kommuner i Sverige som är listade som fristadskommuner på Kulturrådets hemsida. Som fristad förbinder sig kommunen att, under två år, betala ut stipendium till fristadsförfattaren, stå för författarens bostad samt diverse kringkostnader. Totalkostnaden brukar uppgå till drygt 300 000 kr per år. Idag erbjuder Nacka kommun barnfamiljer och ensamstående vuxna med uppehållstillstånd att flytta till Nacka för att skapa sig en ny framtid.

Med notering om att arbetet med flyktingmottagning i Nacka kommun även ger utrymme för förföljda författare föreslås förslagen i motionen vara färdigbehandlade.

Förslagen i motionen

I motionen föreslås följande:

- Att Nacka kommun ansöker om medlemskap i den internationella organisationen ICORN (International Cities of Refuge Networks).
- Att Nacka kommun ansluter sig till ICORN:s fristadsprogram och blir en fristadskommun åt förföljda författare, konstnärer, musiker och journalister.

Enhetens utredning och bedömning

En motion med förslag om att Nacka ska ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram har tidigare behandlats av kulturnämnden, KUN 2013/45–860, och kommunfullmäktige, KFKS 2013/573-869.

ICORN är en internationell medlemsorganisation för städer, kommuner, landsting eller regioner som arbetar för yttrandefrihet. Varje medlem i ICORN är en fristad som ger temporärt skydd genom residens för förföljda författare, journalister, bloggare, fotografer, curatorer, konstnärer, skådespelare, regissörer etcetera. Residenset är vanligtvis i två år. För närvarande har ca 60 städer, huvudsakligen i Europa anmält sig som fristäder. Kulturrådet har ett uppdrag att verka för fler fristäder för förföljda konstnärer samt för utveckling av fristadssystemet. För närvarande finns det 19 kommuner i Sverige som är listade som fristadskommuner på Kulturrådets hemsida.

Kammarrätten i Sundsvall har i en dom, mål nr 1889-14, uttalat att ett beslut om medlemskap i ICORN är ett beslut inom kulturområdet men att det också tangerar det utrikespolitiska området i och med att beslutet innebar att viss kritik riktas mot bildkonstnärens förhållande i sitt hemland. Utifrån att kommunen inte bedömdes var budskapets avsändare och det begränsade inflytande som kommunen hade i urvalsprocessen ansåg dock kammarrätten att inslaget av utrikespolitik var av så indirekt slag att beslutet från kommunen inte utifrån detta var olagligt.

Kommunen förbinder sig att, under två år, betala ut stipendium till fristadsförfattaren, stå för författarens bostad samt diverse kringkostnader. Totalkostnaden brukar uppgå till drygt 300 000 kr per år. Att ta emot en förföljd konstnär innebär en möjlighet för konstnären att under två år få arbeta i en trygg och säker miljö. Vilka effekterna är i form av publicitet, aktivering av kulturlivet m.m. är svåra att bedöma. Det beror mycket på vem konstnären är och vilket stöd den personen får. Fristaden kan inte ställa krav på motprestationer från fritidskonstnären såsom framträdanden, workshops, möten med journalister eller politiker.

Idag erbjuder Nacka kommun barnfamiljer och ensamstående vuxna med uppehållstillstånd att flytta till Nacka för att skapa sig en ny framtid. Nacka kommun erbjuder bland annat svenska för invandrare, introduktion till jobb och möjlighet att hyra en genomgångsbostad i högst två år för att familjerna snabbt ska komma in i samhället. Under 2018 var planen att ta emot 304 nyanlända Nackabor, både familjer och ensamstående vuxna.

Inom kommunen pågår ett aktivt arbete med flyktingmottagande. De kostnader som är förenade med medlemskapet i ICORN kan bättre nyttjas inom pågående arbete med flyktingmottagande. Med notering om att arbetet med flyktingmottagning i Nacka kommun även ger utrymme för förföljda författare föreslås förslagen i motionen vara färdigbehandlade.

Ekonomiska konsekvenser

För att bli fristadskommun förbinder sig kommunen att under två år, betala ut ett stipendium till konstnären och stå för konstnärens bostad. Till detta kommer arbetstid för koordinator, resor och administrativa kostnader. 2013 uppskattade ICORN kostnaden till ca 300 000 kr per år. Troligtvis blir kostnaden högre då andra levnadskostnader också ska räknas in.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Motion den 19 november 2018 av Amanda Sandholm, Borna Roshani och Ramzi Ben Youssef (V)

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Lars Nilsson
Sakkunnig bibliotek och kultur
Kultur- och fritidsenheten